

Sygn. akt II PK 180/13

## POSTANOWIENIE

Dnia 26 listopada 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa D.G.  
przeciwko Domowi Pomocy Społecznej w G.  
o zadośćuczynienie z tytułu mobbingu,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń  
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 listopada 2013 r.,  
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i  
Ubezpieczeń Społecznych w L.  
z dnia 14 marca 2013 r., sygn. akt V Pa .../13,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

## UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w L. wyrokiem z 14 marca 2013 r. oddalił apelację skarżącej powódki od wyroku oddalającego jej powództwo o zadośćuczynienie wobec niestwierdzenia mobbingu ze strony pozwanego pracodawcy.

Powódka we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała na podstawę przedsądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.

„W sprawie występuje istotne zagadnienie prawne: 1. Czy w sprawach o zadośćuczynienie za stosowanie mobbingu Sądy, oceniając materiał dowodowy, powinny wartościować środki dowodowe, tzn. ocena dowodów powinna nastąpić z uwzględnieniem ich źródła pochodzenia, czy Sądy powinny z różnym stopniem zaufania podchodzić do różnych dowodów? 2. Czy w sprawach o zadośćuczynienie za stosowanie mobbingu Sądy powinny dopuścić dowód z opinii biegłego lekarza

medycyny, w sytuacji gdy strona pozwana zarzuca, iż rozstrój zdrowia u powoda nastąpił w wyniku samoistnego schorzenia (a nie w wyniku sytuacji w pracy) albo czy powyższą okoliczność powinna udowodnić strona pozwana skoro wywodzi z niej skutki prawne?”.

W uzasadnieniu wniosku podano co następuje. „Argumentując wniosek o przyjęcie niniejszej skargi ze względu na występowanie istotnego zagadnienia prawnego stwierdzić należy, iż odpowiedź Sądu Najwyższego definitywnie na powyżej postawione zagadnienia istotnie wpłynie na kwestie związane z prowadzeniem postępowania dowodowego w sprawach o zadośćuczynienie za stosowanie mobbingu. Odnośnie pierwszego zagadnienia wskazać należy, iż Sądy oceniając materiał dowodowy nie uwzględniają specyfiki takich spraw. Każdy dowód jest oceniany tak samo. Zdaniem strony powodowej nie można mieć takiego samego zaufania do zeznań osób pracujących u pozwanego pracodawcy, jak na przykład do innych osób czy przesłuchania powoda. Sądy powinny uwzględniać fakt, iż w czasie składania zeznań przez takich świadków (pracowników strony pozwanej) na sali rozpraw znajduje się ich przełożony (mobber), co w konsekwencji powoduje, iż te zeznania nie mogą być nieskrępowane czy bezstronne. Sądy powinny podchodzić z większą ostrożnością do takich zeznań. Tymczasem właśnie w niniejszej sprawie Sądy obu instancji tak uczyniły. Wskazały, iż jedynymi bezstronnymi i obiektywnymi świadkami zeznającymi w niniejszej sprawie (niemającymi żadnego interesu zeznawać na korzyść którejś strony), byli obecni pracownicy strony pozwanej. Powyższe twierdzenia stoją w opozycji nie tylko do aspektów niniejszej sprawy, lecz nie przystają do realnej sytuacji w miejscu pracy. Zdaniem strony powodowej Sądy rozpatrujące takie sprawy powinny dawać większą rolę przesłuchaniu powoda, jeśli takie zeznania są logiczne i spójne oraz przystają do innych dowodów np. z dokumentów. Uzasadniając natomiast drugie postawione zagadnienie wskazać należy, iż obowiązek dopuszczenia opinii biegłego z zakresu medycyny nie jest tylko obligatoryjny, w sytuacji gdy zostanie udowodniony mobbing. To na stronie powodowej ciąży obowiązek wykazania, iż rozstrój zdrowia pozostaje w związku przyczynowym (jest następstwem) sytuacji w pracy (następstwem szykan). Zatem strona powodowa może ten związek wykazać wszelkimi dowodami, w szczególności dowodem z opinii biegłego medycyny.

Natomiast w sytuacji gdy pozwany pracodawca gołosłownie twierdzi, iż rozstrój zdrowia u powoda nastąpił w wyniku schorzeń samoistnych, Sądy nie dopuszczają wniosku z opinii lekarza medycyny pracy. Czy w sprawach o zadośćuczynienie za stosowanie mobbingu taki dowód może być dopuszczony tylko na końcu postępowania dowodowego, w sytuacji gdy inne dowody potwierdzą, iż taki mobbing miał miejsce. Zdaniem strony powodowej w takiej sytuacji taki dowód powinien być dopuszczony, także w sytuacji gdy strona przeciwna twierdzi, iż rozstrój zdrowia powódki jest konsekwencją samoistnej choroby. Strona powodowa powinna zwalczać takie twierdzenia strony pozwanej wszelkimi dowodami. Dlatego też taka opinia wyjaśniłaby Sądowi, co jest prawdziwą przyczyną powstania rozstroju zdrowia. Należy podnieść, iż taka okoliczność nie jest obojętna dla rozstrzygnięcia postępowania w zakresie zadośćuczynienia za stosowanie mobbingu. Biegły jest w stanie ocenić źródło powstania rozstroju, czy ma charakter samoistny czy też do jego powstania przyczyniły się sytuacje stresogenne, zewnętrzne. Zdaniem strony powodowej postępowanie dowodowe w takich sprawach powinno być prowadzone w szerokim aspekcie i każda wątpliwość powinna być wyjaśniona, nawet poprzez opinię biegłego”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wskazana we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podstawa nie spełnia się jako przesłanka przedsądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.

Zasadniczy jej mankament polega na tym, że w sformułowanych zagadnieniach (ani w ich uzasadnieniach – wyżej *in extenso*) nie ma zakotwiczenia w żadnym przepisie prawa. Nie można kwalifikować zagadnienia jako kwestii prawnej, a tym bardziej jako istotnego zagadnienia prawnego, jeśli nie wskazano przepisu prawa, który zagadnienie wywołuje, a więc w ogóle otwiera rozważania czy istotny problem prawny w ogóle występuje. Wniosek przedstawia określone zapatrywanie na postępowanie dowodowe w sprawach o zadośćuczynienie za mobbing, jednak bez odwołania się do przepisów prawa procesowego nie można stwierdzić zagadnienia prawnego. Zagadnienie prawne to problem jurystycznie doniosły opracowany na podstawie analizy prawa, orzecznictwa, a nawet doktryny,

po której to wpierv skarżąca może stwierdzić, że istotne zagadnienie prawne rzeczywiście występuje i dlatego powinien rozpoznać je Sąd Najwyższy. We wniosku nie ma więc pierwiastków jurydycznych, według których można by zagadnienie kwalifikować jako „prawne” i „istotne”. To jak przeprowadzać i oceniać dowody w sprawie określa ustawa procesowa (k.p.c.). Tymczasem z wniosku wydaje się wypływać pogląd, że procedura cywilna niewystarczająco reguluje tę kwestię albo że inna powinna być wykładnia i stosowanie prawa. Jednak postępowanie przed sądem to domena ustawy (art. 176 ust. 2 Konstytucji). Rola Sądu Najwyższego nie jest w tym zakresie prawotwórcza. Sąd powszechny w orzekaniu ma kierować się zasadą swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.), ocenia więc wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Regulacja ta odnosi się również do spraw o mobbing.

Drugie zagadnienie również nie wykracza poza zwykłą wykładnię i stosowanie prawa, odwołuje się do konkretnej sytuacji, co nie składa się na istotne zagadnienie prawne, które ma na uwadze art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. Sąd pomija środki dowodowe, jeżeli okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione (art. 217 § 2 k.p.c.). Nie jest więc tak, że w sprawie o zadośćuczynienie za mobbing dowód z opinii biegłego lekarza ma być obligatoryjny, gdy pracodawca zarzuca, że rozstrój zdrowia u pracownika wynika z przyczyn samoistnych, w sytuacji gdy inne dowody nie pozwalają na ustalenie w ogóle mobbingu. Wówczas logicznie taki fakt nie jest konieczny do ustalenia. Przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.). Natomiast gdy dowody potwierdzają mobbing, to taki dowód nie jest wykluczony. Wszystko to jednak nie wykracza poza zwykłe reguły dowodowe. W drugim pytaniu wniosek odnosi się do postępowania dowodowego w sprawie skarżącej, co właściwe jest podstawie przedsądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c., jednak do tej podstawy przedsądu skarżąca nie odwołuje się i nie twierdzi, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

Z tych motywów, z braku podstawy przedsądu, orzeczono jak w sentencji, stosownie do art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.

